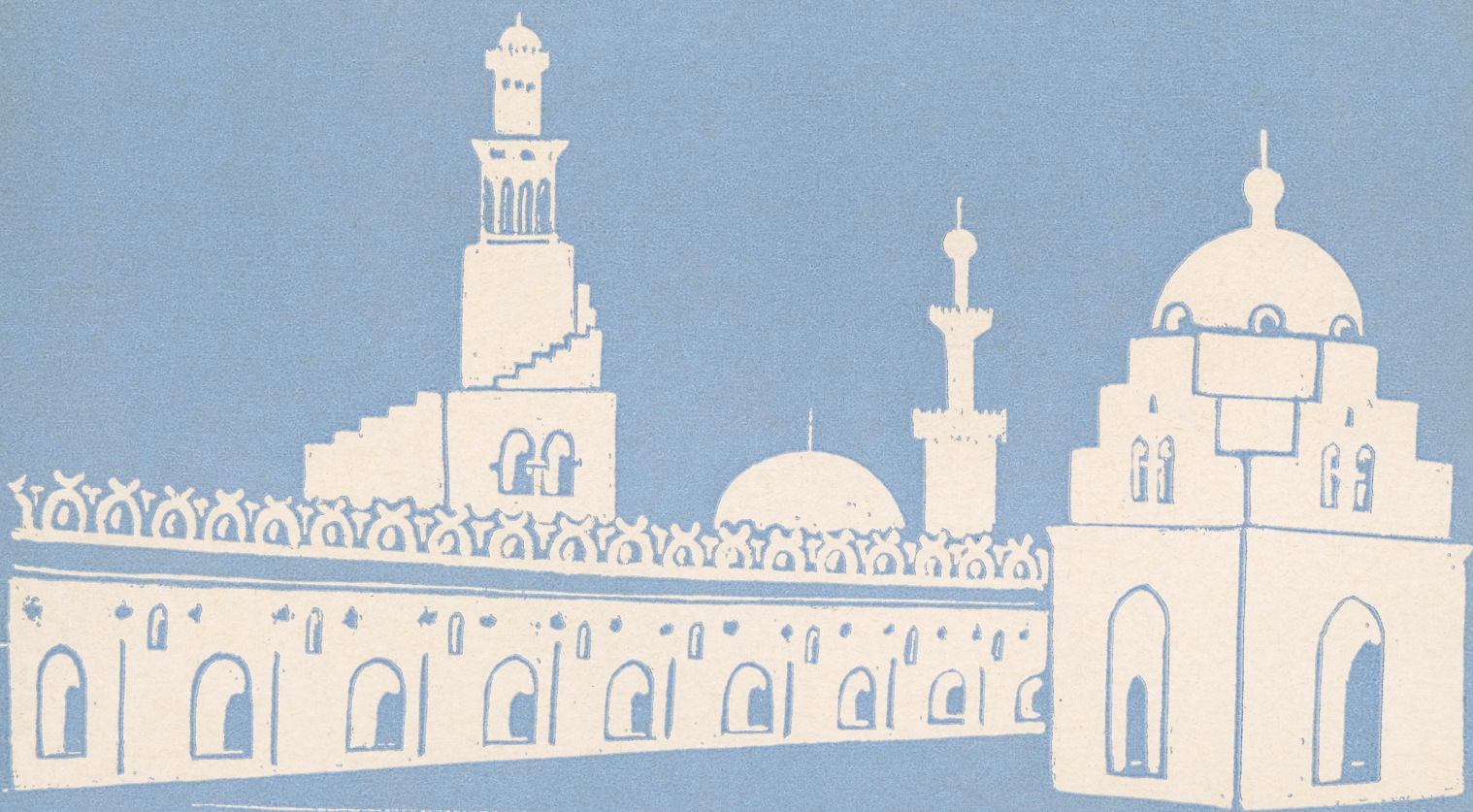

Státní divadlo v Ostravě, nositel Řádu práce

Leo Fall

Sтамбульská růže

Ze svého dětství mám v živé paměti dvě operetní melodie. Ozývaly se velmi často v podání mé babičky, která si tak připomínala své mládí a svou tehdejší činnost na prknech jeviště. Z té jedné jsem si dlouho pamatoval pouze úvodní frázi »Ty tančíš valčík, jak paní má, která je se mnou rozvedená«, z té druhé zase naopak frázi poslední, která v břeském rytmu oznamovala poněkud nesrozumitelné sdělení, že »... andělu sbor zapěje, ty budeš mít ráj«. Teprve později, když jsem už rozum brával, jsem se dozvěděl, že se jedná o operetní melodie jistého Leo Falla, a sice že ta první je ústředním šlágrelem jeho operety Rozvedená paní a ta druhá je z Dolarových princezen. V té době se celkem Leo Fall na našich jevištích neobjevoval a mé první zcela náhodné setkání bylo když skupina sólistů brněnské operety uváděla (to bylo již o něco později) průřez Stambulskou růží. Stále to bylo ještě v dobách, kdy jsem dávno netušil, že opereta se jednou stane mým povoláním, ale kouzelné melodie, zejména ta hlavní o krásné stambulské růži mi tehdy dlouho vířily hlavou.

A tak touto pozvolnou cestou jsem přicházel k poznání, že skladatel Leo Fall je neprávem zapomínán, a že jeho hezké melodie, byť vznikaly v době, která je nenávratně za námi, se dají velmi pěkně poslouchat i dnes. A protože k tomuto poznání přišlo postupem času více lidí, zabírajících se divadlem, setkáváme se s Fallovými díly opět na našich jevištích. A myslím si, že je to dobře.

Leo Fall, je stejně jako mnoho dalších slavných skladatelů z dějin operety, rodákem ze země koruny české. Jeho kolébka stála nedaleko od Ostravy, narodil se 2. února 1873 jako první syn váženého Moritze Falla, císařského a královského kapelníka hudby olomoucké vojenské posádky. K jeho narození se více následující historka. Otec právě zkoušel se svou hudbou poutpourri z nejnovější Offenbachovy operety La Diva, jejímž čelným číslem byl kankán »Faites nous rire«.

Když právě orchestr přistupoval ke zkoušení tohoto čísla, vešel ordonanc a oznámil otci – dirigentovi šťastnou zprávu o narození syna. Orchestr přivítal tuto zprávu tím, že zahrál onen Offenbachovský kankán. Operetní múza, která takto stála při samém zrození Leo Falla, ho poté provázela celým životem, i když první ambice skladatelovy mířily jinam. Jak to bývalo tehdy obvyklé u dětí z muzikantského prostředí, hrál a muzicíroval od nejútlejšího dětství. Po ukončení svých studií na konzervatoři ve Vídni se stal členem jedné vídeňské vojenské kapely (pro zajímavost dodejme, že dirigentem této kapely byl otec Franze Lehára), kde působil jako houslista. Mezitím byl penzionován starý Moritz Fall a v Berlíně si zřídil kavárenskou hudbu. Leo Fall spolu se svými bratry působil v otcově hudbě nějaký čas, než se stal dirigentem v Central – Theater.

Jeho skladatelské ambice ho táhly směrem k operní tvorbě, neuspěl, začal psát operety. I zde jeho první pokusy skončily s celkem rozpačitým výsledkem. Zásadní obrat přinesl senzační úspěch »Věrného sedláka« v roce 1907, který mu rázem otevřel jeviště snad všech operetních scén Evropy. V krátkém sledu následovaly během jednoho roku »Rozvedená paní« a »Dolarové princezny« a na světě byl Leo Fall – hvězda operetní tvorby. Od tohoto okamžiku se stává jednou ze stálíc tehdejšího operetního nebe. Patří k těm autorům, kteří se výraznou měrou podílejí na vytváření onoho zjevu, kterému se říká »zlatý věk měšťanské operety«.

Jmenujme zde alespoň »Krásnou Risettu«, »Sirenu«, »Der Liebe Augustin«, »Stambulskou růži«, která svou premiéru měla v roce 1916, »Císařovna«, »Španělský slavík«, »Pouliční zpěvačka«, či »Madame Pompadour«. Inscenace řady Fallových operet jsou spjaty se jménem slavné operetní subrety oněch dob – Fritzi Massaryovou, která byla takměř ideální představitelkou fallovských rolí.

Premiéra »Stambulské růže« se konala, jak už bylo řečeno výše, v roce 1916, v době vrcholícího běsnění první světové války, která navždy ukončila život světa klasičtých operet. Tento svět je tedy již dávno mrtev, ale půvab a křehkost melodií »Stambulské růže«, zasazených do jemného orientálního koloritu – v tomto směru Falla následovali pak mnozí jiní, včetně samotného velikého Franze Lehára, přetrvávali versailleský mír a můžeme se z jejich půvabu, byť s trochou úsměvu pro leckdy naivní libreto, těšit i dnes.

Jejich autor – Leo Fall, umírá celkem mlád – dvaapadesátiletý, 16. září 1925. Na jaře toho roku podnikl veliké turné po Jižní Americe. Únava z této cesty přispěla k celkovému vyčerpání, které bylo provázáno vážnou žlučníkovou chorobou, jimž nakonec Lao Fall podlehl. Zanechal po sobě několik operet, které ho přežily. Není to rozhodně málo.

Mojmír Weimann

Libreto **Julius Brammer a Alfred Grünwald**

České znění: **Karel Melichar Skoumal,**

nositel vyznamenání Za vynikající práci

Dirigent: **LADISLAV MATĚJKA**

Režisér: **MOJMĚR VYORAL**

Výtvarník scény: **prof. Jan Obšil**

Výtvarník kostýmů: **Bohuslava Čiháková**

Choreograf: **Karel Jurčík**

Sbormistr: **František Čihánek**

Přestávky po I. a II. dějství

Představení řídí: **Karel Balát**

Text sleduje: **Jarmila Markusová**

Kemal - paša

**Kosta Holubář
Oldřich Pika**

Kondža - Gül, jeho dcera

**Karla Diváková
Hana Hradilová**

Midili Hanum

**Ilona Flaková
Ilona Simandlová**

Kondžiny přítelkyně

Fatime

Anna Bendíková

Emine

Božena Stašková

Zobeida

Marie Grzegorzová

Gizela

Růžena Kubíková

Durlane

Jarmila Ryčková

LEO

Sambu

Opereta o t

Premiéra v Divadle Jiřího Myrona

FALL

Iská růže

řech dějstvích

v sobotu 10. června 1972 v 19 hodin

Achmed - bej

Jozef Ābel, sólista opery SDO
Karel Černý, sólista opery SDO

Skrziwanek, majitel Salonu Modes-robes ve
Vídni

Josef Kobr
Karel Šíp

Fridolín, jeho syn

František Návrat
Karel Smolka

Desirée, evropská společnice Kondžina
Zdenka Poláčková

Ředitel hotelu Sladké líbáanky
Karel Lupínek

Číšník v témže hotelu
Otakar Sedláček

Kondžiny služebnice

Bül - Bül **Marie Kaděrová**
Džamileh **Hana Krulíková**

Sóla tančí ve II. jednání

Radka Knechtová
Marta Svozilová
Josef Kopačka
Tomáš Kyndl

ve III. jednání

Blažena Kaslová
Marta Svozilová
Jiří Hájek
Leopold Novák

Dámy a pánové Achmedovy společnosti,
hosté v hotelu.

Děje se v Istanbulu a ve Švýcarsku.

Dolarové princezny - 13. června 1930

Dirigent: Bohdan Halík - Režisér: František Paul - Choreograf: Saša Machov

Madame Pompadour - 10. dubna 1924

Dirigent Bohdan Halík - Režisér: František Paul

Rozvedená paní - 21. února 1930

Dirigent: Bohdan Halík - Režisér: František Paul - Choreograf: Saša Machov

- 7. června 1969

Dirigent: Vladimír Brázda, Ladislav Matějka -
Režisér: zasloužilý umělec Jan Pacl - Výtvarník scény: Jan Obšil - Výt. kostýmů: Bedřiška Ustohalová - Choreograf: Julie Jastřembská - Sbormistr: František Čihánek

Růže z Floridy - 3. ledna 1930

Dirigent: Bohdan Halík - Režisér: František Paul - Výtvarník: Josef Dušek

Sladký kavalír: - 1. října 1926

Dirigent: Bohdan Halík - Režisér: Bohuš Tichý

Stambulská růže - 21. října 1926

Dirigent: Bohdan Halík - Režisér: Jaroslav Skála - Výprava: Viktor Kutzer - Choreograf: Ivo Richard - Stuchlý

- 7. prosince 1947

Dirigent: Miroslav Lebeda - Režisér: Adolf Minský - Výprava: Josef Kobr - Kostýmy: Marie a Josef Stejskalovi - Choreograf: Emrich Gabzdyl

Při návštěvě Ostravy neopomeňte navštívit

Společenská střediska Interhotelu Imperial

a doporučujeme Vám k návštěvě:

Restaurace

výběr jídel tuzemských i cizích kuchyní
a cukrářských specialit

Moskvanka

specializovaná restaurace

Hala - kavárna

výběr káv v úpravách (italská, vídeňská apod.)
speciality výrobků studené kuchyně

Vinárna Imperial - s tancem

výběr značkových vín z dodávek tuzemských
i zahraničních

Teplá jídla po celou dobu provozu

Salajka - bar

intimní prostředí

Otevřeno denně od 16 do 4 hodin (mimo neděli)

Sněhurka

nově otevřené středisko

K různým příležitostem nabízíme naše salónky a společenská zařízení
(pro svatby, promoce, porady, večírky aj.)

INTERHOTEL IMPERIAL, Ostrava 1, Tyršova 6, telefon 227 33 - 4

Leo Fall: Stambulská růže

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě v redakci
Mojmíra Weimanna. Obálka a grafická úprava Helena
Dragonová, fotografie František Krasl, typografická
spolupráce Jindra Kosourová.

Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 22,
Ostrava 1, Hollarova 14

Cena 2 Kčs